

POSTANOWIENIE

23 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 23 maja 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa S. B. i A. B.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie
na skutek skargi kasacyjnej S. B. i A. B.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 22 listopada 2021 r., I ACa 98/21,

1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej oddalenia apelacji powodów od pkt I wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 18 listopada 2020 r. (XII C 2072/18) i odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części dotyczącej oddalenia apelacji od tego wyroku (XII C 2072/18);

2. przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 22 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – orzekając w sprawach połączonych do wspólnego rozpoznania – oddalił apelacje powodów S.B. i A. B. od wyroku częściowego z 21 października 2020 r. Sądu Okręgowego we Wrocławiu (XII C 233/20), którym oddalono ich powództwo o ustalenie, że bliżej określone postanowienia umowy kredytu hipotecznego denominowanego kursem

CHF, są wobec powodów bezskuteczne, a umowa kredytu ma być wykonywana z ich pominięciem, a gdyby to nie było możliwe, o ustalenie nieważności umowy kredytu, oraz od wyroku z 18 listopada 2020 r. Sądu Okręgowego we Wrocławiu (XII C 2072/18), którym zasądzono od pozwanego Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz powodów 78 613,96 zł wraz z bliżej określonymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie (pkt I), oddalono powództwo w pozostałym zakresie (pkt II) oraz rozstrzygnięto o kosztach procesu (pkt III).

Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 18 listopada 2020 r. został wydany na skutek ponownego rozpoznania sprawy – uchylenia w części wyroku tego Sądu z 6 lipca 2017 r. – tj. dotyczącej żądania powodów zasądzenia 99 275,35 zł wraz z bliżej określonymi odsetkami jako świadczenia nienależnego wskutek uznania niektórych postanowień umowy kredytu za bezskuteczne (punkt III pozwu). Uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania dotyczyło oddalonego powództwa o 78 613,96 zł wraz z bliżej odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Inne roszczenia powodów zostały prawomocnie oddalone (pkt I i II wyroku z 6 lipca 2017 r.).

Powodowie w skardze kasacyjnej wnioszek o jej przyjęcie rozpoznania uzasadnili oczywistą jej zasadnością (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wynikającą z naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. oraz art. 365 § 1 w zw. z art. 327¹ § 1 pkt 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Powołali się również na drugą przyczynę kasacyjną (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) – potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zakresie w jakim dopuszczalne jest zastąpienie niedozwolonego postanowienia umownego innym sposobem określenia kursu waluty obcej na podstawie przepisów prawa lub ustalonych zwyczajów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wyjaśniono, że jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu. Wiąże się on z wystąpieniem stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który z kolei ma miejsce w sytuacji, gdy orzeczenie narusza interesy

skarżącego. Stan pokrzywdzenia orzeczeniem nie zachodzi, gdy rozstrzygnięcie jest korzystne dla strony skarżącej. Pokrzywdzenie orzeczeniem natomiast istnieje, gdy orzeczenie ze względu na prawomocność materialną w sposób niekorzystny definitywnie kształtuje sytuację strony (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108; postanowienia SN: z 19 listopada 2014 r., II CSK 44/14; z 30 marca 2017 r., V CZ 21/17; z 27 kwietnia 2017 r., II CZ 12/17, i z 13 maja 2022 r., II CSKP 413/22 oraz wyrok SN z 2 lipca 2015 r., V CSK 421/14). Stan pokrzywdzenia zaskarżonym orzeczeniem istnieje zatem wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest obiektywnie w sensie prawnym niekorzystne dla skarżącego, który nie uzyskał oczekiwanej ochrony prawnej, którą zamierzał osiągnąć swoją aktywnością w procesie. W celu stwierdzenia *gravamen* konieczne jest zestawienie formułowanych przez skarżącego żądań (wniosków) w postępowaniu prowadzącym do wydania zaskarżonego orzeczenia z jego treścią. (zob. postanowienie SN z 23 kwietnia 2021 r., II CSK 9/21). Uwzględnić należy elementy orzeczenia objęte prawomocnością materialną, definitywnie kształtujące sytuację prawną skarżącego i korzystające z mocy wiążącej w innych postępowaniach (zob. postanowienia SN z 27 kwietnia 2017 r., II CZ 12/17, i z 18 sierpnia 2017 r., IV CZ 40/17).

Pokrzywdzenie orzeczeniem, warunkujące istnienie interesu prawnego w zaskarżeniu wyroku, oznacza pokrzywdzenie sentencją orzeczenia, a nie jego motywami (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108 oraz postanowienia SN: z 23 kwietnia 2021 r., II CSK 9/21, i z 13 maja 2022 r., II CSKP 413/22). W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna od uzasadnienia wyroku jest niedopuszczalna (zob. postanowienia SN: z 4 września 2009 r., III CZ 36/09, OSNC-ZD 2010, nr 2, poz. 60, i z 28 września 2011 r., I CZ 71/11), oraz iż nie można skutecznie zaskarżyć samego uzasadnienia orzeczenia bez jednoczesnego zaskarżenia jego sentencji (zob. postanowienia SN: z 28 września 2018 r., I CZ 80/18, i z 13 maja 2022 r., II CSKP 413/22). Środek zaskarżenia wniesiony wyłącznie od uzasadnienia orzeczenia jest natomiast niedopuszczalny, także gdy zaskarżeniem objęta jest faktycznie również sentencja wyroku, ale zarzuty

kierowane są wyłącznie przeciwko jego uzasadnieniu (zob. postanowienie SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 413/22).

W skardze kasacyjnej powodowie zakwestionowali m.in. wyrok Sądu drugiej instancji oddalający ich apelację wniesioną od rozstrzygnięcia z pkt I wyroku Sądu Okręgowego z 18 listopada 2020 r., w którym Sąd ten uwzględnił ich powództwo o zasądzenie bliżej określonej kwoty wraz z odsetkami za opóźnienie. Rozstrzygnięcie to jest bez wątpienia korzystne dla powodów, gdyż odpowiada w całości ich żądaniu. Skarżącym nie chodzi o korektę wyroku w tym zakresie, ale o to, aby postępowanie zakończyło się takim samym rozstrzygnięciem, lecz z innym uzasadnieniem.

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną w części dotyczącej oddalenia apelacji powodów od pkt I wyroku z 18 listopada 2020 r. Sądu Okręgowego we Wrocławiu.

Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjna do rozpoznania w części dotyczącej oddalenia apelacji powodów od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 18 listopada 2020 r. – oddalającego ich powództwo w pozostałym zakresie (pkt II) – gdyż powołane w skardze przyczyny kasacyjne nie mają związku w związku z ewentualnym wynikiem postępowania kasacyjnego. Zarówno oczywista zasadność skargi kasacyjnej, mająca wynikać z naruszenia przepisów procesowych (art. 365 k.p.c.), jak i potrzeba wykładni przepisów prawnych w związku z dopuszczalnością zastąpienia niedozwolonego postanowienia umowy innym sposobem określenia kursu waluty obcej nie ma związku z zaskarżonym apelacją powodów częściowym oddaleniem ich żądania o zasądzenie odsetek za opóźnienie za okres wcześniejszy niż przyjęty w zaskarżonym wyroku.

Argumentacja skarżących również nie przekonuje, że redakcja uzasadnienia Sądu Apelacyjnego, z uwagi na formułowany zarzut nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, uniemożliwia kontrolę kasacyjną, a podnoszone uchybienia skutkowały naruszeniem prawa procesowe w sposób, który przekłada się na konieczność uchylecia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia.

Zwrócić uwagę również należy, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez

pogłębionej analizy i juretrycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 730/17).

Skarżący w opisanym zakresie w uzasadnieniu tej przyczyny kasacyjnej lakonicznie odnieśli się do nierozważenia przez Sąd Apelacyjny podniesionego przez nich zarzutu nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym. Skarżący nie przedstawili natomiast jakiegokolwiek argumentacji przekonującej o kwalifikowanym charakterze zarzucanych naruszeń. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Ocena i stanowisko Sądu drugiej instancji mieści się w granicach przyznanej swobody i nie prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w stosunku do zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego z 18 listopada 2020 r.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części dotyczącej oddalenia apelacji od wyroku z 18 listopada 2020 r. Sądu Okręgowego we Wrocławiu, nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

[SOP]

[ał]

